

Jani Karhu

City as a place of memory and meanings: Case Vyborg

Tarkoitukseni on esitellä akatemiaprojektiimme *Meanings of an urban space, past and present. Cross-Cultural studies of town Vyborg from the 16th to the 21st century* liittyen kyselytutkimusaineiston käyttöä ja mahdollisuuksia historiakäsitysten, merkitystenantojen ja muisteluperinteen kartoittamisessa ja analysoinnissa.

Tehtävänäni oli kartoittaa ja analysoida suomalaisten Viipurin kaupunkitilalle ja paikoille antamia merkityksiä. Varsinaisena tutkimuskysymyksenä oli: Miten kaupungin 700-vuoden historia välittyy kaupunkitilalle ja sen paikoille annettuihin merkityksiin? Mitkä paikat nousevat toisten yläpuolelle, millaiset vaietaan unohduksiin?

Tavoitteena oli edellä mainittujen kysymysten kautta analysoida ihmisten historiakäsityksen vaikutusta siihen kuinka he kaupunkiympäristön kokevat ja toisaalta siihen kuinka erityinen kaupunkiympäristö vaikuttaa historiakäsitykseen. Viipurin historia ja sijainti rajakaupunkina tuo asetelmaan oman erityisyytensä. Suomalaisten kokemus menetyksestä ja toisaalta venäläisten aloittaminen ikään kuin nollasta 1944, tuovat kaupunkitilalle ja sen paikoille annettuihin merkityksiin aivan oman lähtökohtansa

Tutkimusaineistoksi keräsimme yhdessä venäläisen kollegan kanssa kyselyaineiston. Minä suomalaisilta ja hän paikallisilta viipurilaisilta ja pietarilaisilta. Koska tutkimus kohdistui tietyn kaupungin paikkoihin, oli kohderyhmäksi valittava sellaisia jotka jollakin tavalla kaupungin tuntevat. Tästä syystä sähköinen kyselylomake kohdennettiin Karjalaan ja karjalaisuuteen liittyville yhdistyksille yhteisöille.

Kyselyn kautta saatiin pienimuotoinen kvantitatiivinen aineisto, vastauksia tuli suomalaisten osalta kaikkiaan 107. Aineiston analysointi tapahtui kahdessa eri tasossa. Yksinkertaiset monivalintakysymykset syötettiin suoraan SPSS-ohjelaan, mutta avoimet kysymykset analysoitiin ensin sisällön analyysin kautta eri luokkiin, jotka kvantifioitiin ja syötettiin havaintomatriisiin.

Lopputuloksena oli mielenkiintoinen havainto siitä, kuinka eteenpäin välitetty kokemus menetyksestä hallitsee ihmisten kaupunkitilalle antamia merkityksiä. Vuosisatojen rikas historia toimii eräänlaisena mielenkiintoisena ja viehättävänä kulissina kuvitellulle kaupunkitilalle, joka on ikään kuin jäädytetty kaupungin suomalaiseen kulta-aikaan 1920- ja 1930-luvuille. Tämä kuviteltu kaupunki kiteytyy erityisiin muistin paikkoihin, kuten Viipurin linnaan, Pyöreään torniin, kirjastoon ja Monrepon puistoon.

Käsitteellisinä työkaluina tutkimuksena käytettiin James Donaldin *kuviteltua kaupunkia* Pierre Noran *muistin paikkoja* sekä Marianne Hirschin *postmemorya*. Projektin päätuotos *Meanings of an Urban Space*. Kimmo Katajala (toim.). Lit Verlag GmbH & Co. Zürich julkaistaan marraskuussa Pietarissa.